

Спільник Ірина,

к.е.н., доцент,

Спільник Павло

Західноукраїнський національний університет

РОЗВИТОК ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ: ЦИФРОВІЗАЦІЙНИЙ АСПЕКТ

Протягом останнього десятиліття цифровізація стала визначальним трендом розвитку практично усіх сфер життя людства. Важко назвати галузь людської діяльності, котрої жодним чином не торкнулося це явище: промислове виробництво, аграрний сектор, торгівля, наука, охорона здоров'я, мистецтво, культура, військова справа тощо. Без усяких сумнівів можна стверджувати, що цифрова епоха – «це реальність, яка залишиться з нами назавжди».

Для цього новітнього постіндустріального етапу соціально-економічного розвитку людства характерні: повсякчасні технологічні інновації; масштабування інформаційних продуктів і послуг та зростання їх частки у валовому суспільному виробництві; зростання рівня зайнятості у ІТ-сфері; активізація інформатизації суспільних та господарських зв'язків; використання комп'ютерних мереж і всесвітнього інформаційного простору задля ефективної комунікації, доступу до глобальних інформаційних ресурсів та задоволення потреб у відповідних інформаційних продуктах і послугах тощо [1].

Достатньо потужні цифрові зрушення відбулися в економіці. Використання інформаційних технологій, засобів комунікації та новітніх цифрових застосунків несе не лише певні зручності застосування (легко, швидко, якісно, надійно) але й перетворюється на рушій прогресу, умову та засіб забезпечення виживання і конкурентної переваги користувача, його готовності до нових викликів цифрової епохи. Запровадження інновацій та цифрових технологій ініціює цифрову трансформацію, перетворюючи традиційні підприємства на цифрові підприємства, а керівників підприємств і бізнесу – на цифрових підприємців.

Однак, слід чітко розрізняти сутність, значення і відмінність пов'язаних з цифровою еволюцією ключових понять, які, водночас, у певному сенсі є щаблями її розвитку.

Перш за все мова йде про оцифровування даних, або конвертацію (кодування) інформації, яка фізично містилася на традиційних, переважно паперових, носіях (документах) у цифровий формат з метою зберігання, накопичення та оброблення інформації у вигляді файлів в умовах застосування електронних обчислювальних машин, а згодом, – комп'ютерної техніки. Це значно прискорило пошук, доступ і використання інформації. Тобто, оцифровування – це приведення аналогової інформації до цифрового вигляду. Подальший розвиток технології оцифровування сприяв спрощенню обміну й пошуку інформації, значному підвищенню економічної ефективності та розвитку мереж. У певному сенсі завдяки цьому стали можливими спрощення процесів у виробничих галузях. Це також стало поштовхом до появи Інтернету речей та машинного зору. Оцифровування економічної інформації сприяло виникненню безпаперового офісу та системи електронних платежів. Окрім цього, це спровокувало такі технологічні рішення, як смартфони, відеоігри, веб-застосунки, хмарні сховища, електронна ідентифікація, блокчейн тощо.

Наступним щаблем розвитку є цифровізація, яка передбачає оцифрування процесів, а не інформації. Це зміна усталених способів роботи загалом, таких як бізнес-моделі. Використання як оцифрованої інформації, так і цифрових технологій, робить налагоджені процеси організації швидшими та кращими, оскільки необхідні дані одразу доступні в режимі реального часу. Як засіб підвищення ефективності, цифрова модель стимулює інновації в бізнесі. Адже для того, щоб бути сумісними з сучасними цифровими технологіями, організації змінюють способи роботи. Особливого значення набувають цифрові навички працівників, які розглядаються як необхідна умова персонального, корпоративного, а також регіонального і міжнародного успіху. Наслідком цифровізації є зміна робочих місць, автоматизація процесів і робототехніка.

З оцифруванням бізнес-моделей почала вимальовуватися концепція цифрової трансформації. Цифрова трансформація бізнесу передбачає запровадження організацією нових або радикальне переосмислення поточних технологій. Для бізнесу цифрова трансформація полягає у його повній переорієнтації на розуміння запитів споживачів, що дозволяє скористатися перевагами нових ринкових ніш і розробити нові продукти та послуги. На відміну від цифровізації, яка полягає в інтеграції цифрових технологій у існуючі бізнес-процеси, цифрова трансформація є фундаментальним переосмисленням клієнтського досвіду, бізнес-моделей та операцій. Це пошук нових шляхів створення цінності, генерації доходу та підвищення ефективності, а відтак, – трансформація і розвиток бізнесу. Цифрова трансформація – це сприятливий ґрунт для новітніх бізнес-моделей, інноваційних бізнес-процесів і нових шляхів роботи в галузі бізнесу. Компанії, що пропонують цифрові рішення для бізнесу, наприклад, такі як SAP, котра є лідером у сфері цифрового бізнесу, бізнес-мереж, технологій для баз даних у режимі реального часу та у сфері управління партнерськими відносинами, допомагають клієнтам оптимізувати бізнес-процеси і максимально ефективно використовувати свої інвестиції. Згідно з дослідженнями, ті, хто першими запроваджують новітні технології, отримують суттєві переваги: в середньому зростання прибутків на 9%, підвищення рентабельності на 26 % та поліпшення оцінки ринку на 12% [2]. Прогресивність і незворотність змін є очевидними. А шлях до успішного зростання і активного розвитку вимагає рішучих дій ще до появи нових цифрових конкурентів. Це усвідомлюють сприйнятливі до нововведень керівники бізнесу, які схильні використовувати новітні технології. Основною метою проєктів цифрової трансформації є допомога очільникам компаній та їхнім командам у підвищенні ефективності та конкурентоспроможності здійснюваних операцій. При цьому, як показують дослідження, 90% керівників фірм вважає, що цифрова економіка суттєво вплине на їхню галузь діяльності, однак менше 15% приділяють цьому належну увагу [3].

Усі вищезазначені зміни неможливі без виведення існуючої ІТ-інфраструктури підприємства на новий якісний рівень відповідно до стратегії цифрової трансформації бізнесу у таких ключових напрямках: перегляд існуючих бізнес-процесів; перегляд існуючих бізнес-моделей; переосмислення самого процесу діяльності. Такі інтелектуальні цифрові технології, як штучний інтелект, машинне навчання, мережі Інтернет речей, розширена аналітика та робототехніка дозволяють переосмислити методи роботи та ведення бізнесу, а також способи взаємодії компаній зі своїми клієнтами та глобальним середовищем. Основою цифрового бізнесу є гнучка, безпечна й інноваційна технологія, що працює в режимі реального часу. Завдяки поєднанню її простоти та потужності з численними можливостями хмарних технологій

отримується цифрова платформа для управління «великими даними», гіперпідключенням й Інтернетом речей. Це є основою для цифрової бізнес-реальності, де формуються бізнес-мережі, а всі учасники тісно співпрацюють один з одним. За цих умов система управління підприємством трансформується в єдину цифрову платформу для інтеграції транзакційних (облікових) та аналітичних даних в інформаційний фонд про стан бізнес-процесів та їх доцільну оптимізацію. Це дозволить доцільним чином керувати перебігом процесів, спираючись на дані, отримані у режимі реального часу, для негайного реагування і вироблення правильних рішень.

Список використаних джерел

1. Бруханський Руслан, Спільник Ірина. Цифровий облік: поняття, витоки та актуальний дискурс. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2020. Випуск 3-4. С. 7-20. DOI: <https://doi.org/10.35774/ibo2020.03.007>.
2. The Digital Advantage: How digital leaders outperform their peers in every industry. CapGemini and MIT Sloan. 2017. https://www.capgemini.com/wpcontent/uploads/2017/07/-The_Digital_Advantage__How_Digital_Leaders_Outperform_their_Peers_in_Every_Industry.pdf
3. Embracing Digital Technology. A New Strategic Imperative. MIT Sloan and CapGemini. 2013. <https://sloanreview.mit.edu/projects/embracing-digital-technology/>.